

प्रतिदिन दैनिक अब ई-पेपरमा पनि : www.pratidindaily.com



सम्पादकीय

दसैँमा यात्रुको विजोग नहोस्

यस वर्ष दसैँमा घर फर्किन चाहनेहरूका लागि अग्रिम टिकट बुकिङ खुल्ला गरिएको छैन । अग्रिम टिकट बुकिङ खुल्ला नगरी घर आउने दिन नै टिकट र गाडी उपलब्ध गराउने यातायात व्यवसायीहरूले दावी गरेका छन् । अग्रिम टिकट बुकिङ गर्दा त यात्रुहरूले सहज रुपमा यात्रा गर्न सकेका थिएनन् । भन्नु घर आउने दिन नै टिकट र गाडी पाउने कुरामा कसरी सहज होला ? यातायात व्यवसायीले दसैँका लागि यस वर्ष अग्रिम टिकट बुकिङ नखोल्ने बताएका छन् । यस वर्ष विभिन्न समस्या देखाउँदै व्यवसायीहरूले लामो दूरीका टिकट अग्रिम बुकिङ नखोल्ने निर्णय गरेका हुन् । नेपाल यातायात व्यवसायी राष्ट्रिय महासंघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष सरोज सिटौलाका अनुसार यात्रुहरूले १ वा २ दिनअघि मात्रै टिकट लिन पाउनेछन् ।

यात्रुहरूका लागि आवश्यक सवारीसाधनको व्यवस्थापनमा महासंघ लागेको र चाडपर्व नजिक हुँदा सवारीसाधन अभाव हुन नदिने सिटौलाले जानकारी दिए । यातायात व्यवस्था विभागमा भएको सर्वपक्षीय बैठकमा सरोकारवालाले यातायात सेवाको सम्पूर्ण तयारी भएको बताएका थिए । यातायात व्यवस्था विभागले चाडपर्वलाई मध्यनजर गर्दै यातायात सेवालाई प्रभावकारी बनाउनका लागि सबै तयारी भएको जनाएको छ । विभागका महानिर्देशक राजीव पोखरेलले चाडपर्वमा सुरक्षित यात्रा गराउनका लागि विभागका तर्फबाट सबै तयारी भएको जानकारी दिए । उनले सडक क्षेत्रको सुशासन कायम गरेर यात्रुहरूलाई सुरक्षित साथ गन्तव्यतर्फ पुऱ्याउनका लागि सबै निकायबीच सहकार्य जरूरी रहेको उल्लेख गरे । चाडपर्वमा समयमा सडक अवरुद्ध हुन नदिन ठाउँठाउँमा सडक विभागासँगको सहकार्यमा डोजरलगायतको व्यवस्था गरिने उनले बताए । पोखरेलले भाडा दरलाई पारदर्शी बनाउन यात्रु सहायता कसलगायत विभिन्न स्थानमा भाडा दरको बोर्ड राखिने उल्लेख गरे ।

महासंघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष सरोज सिटौलाले पछिल्लो तीन दिनमा करिब ४ लाख यात्रुले उपत्यका छाडेको जानकारी दिएका थिए । यसअघिका वर्षमा घटस्थापनादेखि फूलपातीसम्म अत्यधिक चाप देखिए पनि यस वर्ष अहिलेदेखि नै यात्रुको चाप बढेको उनले बताए । सिटौलाले यात्रुहरूलाई सेवा दिन यातायात व्यवसायीहरू तयार रहेको भन्दै सरकारका निकायहरू पनि सेवाका लागि तयार रहनुपर्ने बताए ।

त्यस्तै, यातायात व्यवसायीहरूले अहिलेको विषम परिस्थितिमा भाडादर वृद्धि नहुने र सेवामा ध्यान केन्द्रित गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका छन् । त्यही दिन टिकट काट्दा महँगो भाडा लिन सक्ने आशंका पनि छ । त्यसतर्फ चनाखो रहनु पर्छ । महान चाड दसैँमा सबैजना घर आउन खोजेका हुन्छन् । सरकारले सुरक्षित र व्यवस्थित रुपमा घर आउने वातावरण निर्माण गर्न जरूरी छ ।



• भरत गौतम

उत्पादन उपभोक्तासँग पुऱ्याउने आधार व्यापार हो । उत्पादन नभई व्यापार हुँदैन सेवा क्षेत्रमा नवीनतम सोचको सिप, क्षमताले व्यापारमा गतिशीलता ल्याउँछ । आर्थिक क्रियाकलापको उत्पादनपछिको अग्र स्थानमा व्यापार रहेको र अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमै व्यापार राजनीतिक एजेन्डामा समेत बन्न थालेको छ । माग र आपूर्तिबिच मूल्य प्रभाव र गुणस्तरका आधारमा व्यापार हुनुपर्नेमा अमेरिकामा डोनाल्ड ट्रम्प राष्ट्रपतिमा पुनरागमनपछि व्यापारमा पनि राजनीतिक प्रभाव देखियो । अमेरिकामा आयात हुने वस्तुलाई अमेरिकाको हित र प्रभाव हेरी आयात शुल्क लगाउने अभियान नै जारी छ । माग एवं मूल्य प्रभाव, गुणस्तर आधारमा व्यापार हुने सिद्धान्त रहेको भए पनि 'नो एड वट ट्रेड' अर्थात् सहायताभन्दा व्यापारको पहुँच देऊ भन्ने अभियान पनि छ । हाल विश्व व्यापारमा आयात शुल्कको होडबाजीले नकारात्मक प्रभाव पर्न थालेको र केहीलाई फाइदा हुने देखिएको छ ।

नेपालको निर्यात व्यापार २०७८/७९ मा दुई खर्ब पुगेको थियो । २०७९/८० मा एक खर्ब ५७ अर्ब, २०८०/८१ मा एक खर्ब ५२ अर्ब कटेको थियो । २०८१/८२ मा दुई खर्ब ७७ करोडको निर्यात व्यापार भई गत वर्षको निर्यात व्यापार करिब ८२ प्रतिशतले बढेको तथ्याङ्क समाचारमा आए तर निर्यात दिगो हुनेमा भने सुनिश्चितता देखिँदैन । निर्यात व्यापारको बढी हिस्सा भटमासको तेल हुनु नेपालको निर्यात व्यापारको सुखद पक्ष मान्नु पर्छ । नेपालले भूपरिवेष्टित र अल्प विकसित देशका कारण निर्यात व्यापारका लागि शून्य

आयात शुल्क र सहूलियत भन्सार सुविधा पाएको थियो । अमेरिका र चीनसहित केही देशले केही वस्तुमा शून्य वा सहूलियत भन्सार सुविधा दिएका थिए । त्यो सुविधा उपयोगमा भने नेपालको कमजोर अवस्था देखियो । निर्यात हुने वस्तुको सम्भाव्य छनोट नहुनु, छनोटमा परेका वस्तु उत्पादनमा ध्यान नजानु, निर्यात सहज हुने वस्तु शून्य भन्सार सहूलियतमा नपर्नु एवं निर्यातका लागि व्यापार कूटनीति कमजोर देखिनु मुख्य समस्या रहेका छन् ।

अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा अमेरिका निर्यात हुने वस्तुमा नेपाललाई १० प्रतिशत आयात शुल्क लिने व्यवस्थाले नेपाललाई निर्यात प्रोत्साहन हुन पुगे अनुमान गरिएको छ । छिमेकी देश चीनलाई ३५ र भारतलाई ५० प्रतिशतसहित बङ्गलादेश र कम्बोडियालाई पनि बढी आयात शुल्क लगाउने अमेरिकी नीतिले नेपालको निर्यात व्यापार बढोत्तरी हुने सम्भावना छ । छिमेकी देशको भन्दा कम शुल्कको सुविधाले छिमेकी देशका लगानीकर्ता नेपालमा लगानी गर्न आकर्षित हुने सम्भावना रहेको छ । अमेरिका निर्यात हुने वस्तुमा कम शुल्कका कारण प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने आधारले पनि लगानी गर्ने अवसर बढ्ने अनुमान गर्न सकिन्छ । अमेरिकाको आयात शुल्क दिगो हुने विषयमा भने स्पष्टता छैन । हालै भारतले जिएसटीको पाँचदेखि २८ प्रतिशत एवं विशेषमा ४० प्रतिशतसम्म दरलाई परिवर्तन गरी पाँचदेखि १८ प्रतिशत कायम गरेको छ । प्रस्तुत नयाँ व्यवस्थाले उपभोक्तालाई लाभ हुने तर छिमेकी देशको मालसमान सस्तो हुँदा आन्तरिक उत्पादनमा मूल्य घटेका कारण प्रतिस्पर्धा क्षमता ह्रास भई अर्थतन्त्रमा असर पर्न सक्ने अनुमान छ ।

नेपालले गत आवमा भटमासको तेल निर्यात हुनु कृषिप्रधान देशका लागि सुखद पक्ष हो । कृषिको प्रचुर सम्भावना भएको भटमासको उत्पादन बढाउन जरूरी छ । भटमासको

तेलको उत्पादन र प्रशोधन एवं प्याकेजिङका कामले आर्थिक गतिविधि बढ्न गई रोजगारी वृद्धि हुने सम्भावना रहन्छ । राष्ट्रिय कृषि नीति तथा कार्यक्रममा भटमास खेतीमा जोड दिई उत्पादन बढाउन सरकारको सक्रियता हुनु पर्छ । नेपाल र चीनबिच भएको व्यापार सम्झौतामा नेपालबाट भैँसीको मासु निर्यात गर्ने अवसर उपयोगका लागि भैँसी फार्म सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरी रोजगारीका अवसर र आयआर्जनका दिगो स्रोत बनाउन सकिन्छ । नेपालको तयारी पोसाक, गलैँचा, हस्तकलालगायतका सामानको अन्तर्राष्ट्रिय माग बढाउन वर्तमान अमेरिकी शुल्क नीतिको फाइदा लिन उपयुक्त निर्यात व्यापार रणनीतिको आवश्यकता छ । अन्य देशमा वस्तु व्यापार बढाउन व्यापार वार्ता एवं मेलामा सहभागी भई उत्पादित वस्तुको प्रवर्धन गर्नु पर्छ । विश्वको दोस्रो अर्थतन्त्र भएको चीन र पाँचौँ अर्थतन्त्र भएको भारतसँग नेपालले व्यापार तथा पारवहन सम्झौताको अवसरको उपयोग गरी माग बढी र प्रतिस्पर्धा कम भएका वस्तु निर्यात गर्न उत्पादन बढाउन प्रयत्न गर्नु पर्छ ।

निर्यात व्यापार प्रवर्धन गर्न केही प्राविधिक विषयमा पनि ध्यान दिन आवश्यक छ । व्यापारमा देखिने गैरभन्सार अवरोधले पनि लागत बढ्न गई प्रतिस्पर्धा गर्ने क्षमता कमजोर बनाउँछ । ढुवानीमा हुने अवरोध, प्रशासनिक भ्र्भ्रष्ट, समय व्यवस्थापन जस्ता विषय व्यापार अवरोध गर्ने तर्ा हुन् । यी विषयमा सुधार नगरे निर्यात व्यापार खर्चिलो भई प्रतिस्पर्धा क्षमतामा ह्रास हुन जान्छ । भन्सार अवरोधका विभिन्न शुल्कका कारण वस्तु व्यापारको लागत बढ्न गई प्रतिस्पर्धामा ह्रास आई निर्यात व्यापार कमजोर हुन पुग्युछ । छिमेकी मुलुक चीन र भारतको बजारसँग नेपालको उत्पादनलाई जोड्न नवीनतम सोचसहित प्रतिस्पर्धात्मक क्षमताको आधार बढाउने

विषय ओभेलमा परेको छ ।

मूल्य लागत र गुणस्तरको सुनिश्चितता गरी छिमेकीसँगको व्यापार बढाउन सके दिगो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिन्छ । विश्व व्यापार सङ्गठन र अन्य क्षेत्रीय सङ्गठनसँगको व्यापार समझदारीको अक्षरशः पालना गर्ने र कृषि, खानी, सेवा क्षेत्र जन्म उत्पादनका अवसरको भरपुर् उपयोग गरी निर्यात व्यापारको दिगो विकासमा राज्य निजी क्षेत्रसँगै लामुपर्ने हुन्छ । व्यापार सूचना र प्रवर्धन गर्न वार्ता एवं निजी क्षेत्रको क्षमता विकास र सक्रियता बिनानिर्यात व्यापार बढाउन सकिँदैन । राज्यले यसका लागि अभिभावकीय भूमिकासहित सहजीकरण गरी अवरोध तथा चुनौती सामना गर्न आन्तरिक सुधारको खाँचो छ ।

निर्यात व्यापारका लागि व्यापार अवरोध नहुने वातावरण बनाउने, व्यापार पूर्वाधारका लगानी बढाउने, निर्यात बढाउन र आयात प्रतिस्थापन गर्ने वस्तुको उत्पादनका लागि निजी क्षेत्रको सक्रियता बढाई उत्साह ल्याउनु पर्छ । व्यापार कूटनीति प्रभावकारी र भूपरिवेष्टितलाई भूजडित बनाउने, अल्पविकसित देशको नैसर्गिक अधिकारको पक्षपोषण गर्ने र छिमेकी देशको आर्थिक विकासको फाइदा लिने जस्ता मह्त्वपूर्ण काममा राज्यको कडा मेहनतको खाँचो छ । अर्थतन्त्र बलियो बनाउन निर्यात व्यापारमा जोड दिने राष्ट्रिय नीति हुन पर्छ । व्यापार प्रवर्धन गर्न प्रत्यक्ष र परोक्ष रूपमा जिम्मेवारी एवं जवाफदेही बन्न निजी क्षेत्रको सक्रियता बढाउन आवश्यक छ ।

व्यापार कूटनीतिबाट लागत लाभसहित व्यापारका अवसरमा निजी क्षेत्रलाई जोड्न एवं लाभ लिन क्षमता वृद्धि गरी विश्व बजारको मागमा सहभागिता बढाउन नीतिगत सुधारको खाँचो छ । निर्यात व्यापार गत वर्षभन्दा करिब ८२ प्रतिशतले बढ्नु,

कृषिप्रधान देश भएकाले भटमासको तेलको निर्यात बढी देखिनु तथा चीनसँग भैँसीको मासु निर्यात गर्ने अवसर प्राप्त हुनु, अमेरिकाले आयात शुल्क लगाउने रणनीतिमा नेपाल कम शुल्कको सूचीमा पर्नु, छिमेकी देशलाई बढी आयात शुल्क लगाउनु, शून्य र सहूलियत भन्सार सुविधा जस्ता निर्यात व्यापारका अवसर उपयोग गर्ने व्यापार नीति आवश्यक छ । निर्यात व्यापारका लागि सकारात्मक सोचको सरकारी संयन्त्र, प्रभावकारी व्यापार कूटनीति जस्ता विषयमा हाम्रो क्षमता बढाउन जरूरी छ । व्यापार घाटा बढ्दै जानु परनिर्भरता बढ्नु शासकीय व्यवस्थाका लागि चुनौती पनि हो । माग सिर्जना, गुणस्त्रीय एवं प्रतिस्पर्धी उत्पादन, सहज आपूर्ति र दिगो व्यापार सम्बन्ध आजको आवश्यकता हो ।

आन्तरिक उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न हाल देखिएको निर्यात तथ्याङ्कले कृषि क्षेत्रको उत्पादनमा जोड दिन दबाब दिएको छ । भटमासको तेलको निर्यात बढी देखिनु र चीन सरकारसँग भैँसीको मासु निर्यात गर्ने अवसर प्राप्त हुनु कृषिप्रधान देशका लागि सुखद क्षण हो । अन्य उत्पादन तयारी पोसाक, गलैँचा, हस्तकलाका समानलगायतका निर्यातका वस्तुको प्रतिस्पर्धी क्षमता बढाउन लागत घटाई प्रभावकारी व्यापार वार्ता र सम्झौताका लागि व्यापार कूटनीति नतिजामुखी बनाउने, व्यापार प्रवर्धनका लागि मेला महोत्सवमा सहभागिता र उत्पादित वस्तुको सेभ गार्डमा सर्तक हुने काममा राज्यको सक्रियता आवश्यक छ । व्यापारमा अन्तर्राष्ट्रिय पहुँच बढाई दिगो निर्यात व्यापारमा ध्यान दिनु आजको आवश्यकता हो ।

युवा बलिदानी र सेनाको सहजीकरण



• विनोद न्यौपाने

भदौ २३ र २४ (सेप्टेम्बर ८ र ९) गते नेपालमा जेनजी पुस्ताको आन्दोलनले नयाँ निकासको मार्ग प्रशस्त गरेको छ । २७ घण्टाको आन्दोलनमा व्यापक जनघमको क्षतिले देश तहसनहस भयो । ७३ जना युवालाई अमाम्बुवाको काखबाट चुँडेर लियो । इतिहासमै पहिलो पटक भएको यस किसिमको घटनाले दुई तिहाइको सरकार पनि ढल्यो । यो लोकतन्त्रका हिमायती दाबी गर्नेहरूबाट भएगरिएका गलत कार्यशैलीको परिणाम थियो । नेपाली सेनाको अग्रसरता, संयमता, संवाद शैली र छोटो समयको कठिन अभ्यासले आन्दोलन नियन्त्रणमा आयो । नवयुवाले पवित्र भावनासहित शान्तिपूर्ण उद्देश्यले सुरु गरेको आन्दोलन दुःखान्त घटनामा रूपान्तरण भयो । राष्ट्रको पहिचान फल्काउने धरोहर सिंहदरबार, संसद् भवन, सर्वोच्च अदालतलगायत धेरै संरचना जलेर नष्ट भए । भौतिक संरचनाभन्दा पनि मानवीय क्षतिले हरेक नेपालीको मन रोएको छ । यस्तो विषम परिस्थिति निम्तनुको मूल कारण 'संवेदनहीन राजनीतिक नेतृत्व' नै हो भन्ने समीक्षा भइरहेको छ । यसलाई इतिहासले सर्गीन विश्लेषण गर्ने छ ।

युवाले थालेको आन्दोलन भ्रष्टाचारविरुद्ध सुशासनका पक्षमा थियो । कुनै दल वा व्यवस्थाको विरोधमा थिएन । देशलाई यति ठुलो मानवीय र भौतिक क्षति गराउने घुसपैठ समूह देशभक्त नभई आन्दोलनलाई अराजक बनाउने राष्ट्रद्रोही समूह थियो । हिंसात्मक आन्दोलनमा जो प्रयोग भएको छ, त्यो नेपाली हुन सक्दैन । कलिला युवाको ज्यान लिएर राष्ट्रको धरोहर नाश गर्ने शक्ति समूहको पहिचान गरी कानुनी दायरामा ल्याउने पर्छ । युवाले समाजको

भावना र समाजले पनि युवा आन्दोलनको अन्त्य बुझ्न सक्थे भने अगाडिको यात्रा सुखद हुने छ ।

सेनाको भूमिका

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाले पछिल्लो पटक गरेका सर्वेक्षणका आधारमा देशमा सबैभन्दा बढी विश्वासिलो र भरपर्दो संस्था नेपाली सेनालाई मानिएको थियो । यसको पुष्टि नागरिक तहबाट व्यावहारिक रूपमै भएको छ, त्यो उसैको कर्मको फल हो । राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय जगत्मा त्यसै पनि सेनाको छवि गरिबिलो छ । नवपुस्ताले थालेको शान्तिपूर्ण प्रदर्शन एकाएक हिंसामा परिणत भएपछि त्यसलाई नियन्त्रणमा लिन २७ घण्टा परिश्रनु प्यो । प्रधानमन्त्रीले राजीनामा दिनुअघि राष्ट्रपतिसामु सङ्कटकाल घोषणाको सिफारिस गरेर सेनालाई जिम्मा दिइएको भए त्यति धेरै मानवीय क्षति हुने थिएन । भदौ २४ गते राति १० बजेबाट सेनाले कमान्ड लिएपछि हिंसात्मक आन्दोलन समाप्त भयो । सरकार नभएको स्थितिमा राजनीतिक सङ्क्रमण व्यवस्थापन गर्ने जिम्मा पनि सैनिक नेतृत्वले पायो । सेनाका लागि यो आजसम्मकै ऐतिहासिक र पहिलो जिम्मेवारी थियो ।

नेपाली सेनाको सहजीकरणमा जेनजीको भावनाबमोजिम गैरराजनीतिक व्यक्तिको नेतृत्वमा संवैधानिक मर्मअनुसार अन्तरिम प्रधानमन्त्री चयन गरिएको छ । सुशीला कार्कीको नेतृत्वमा सरकार गठन भएपछि सेना आफ्नै भूमिकामा फर्किएको छ । सीमासँगै देशको आत्मा र लोकतान्त्रिक मूल्यको रक्षामा सेना दृढ छ । सुरक्षाव्यवस्थामा चुनौती आए ऊ फेरि सरकारको निर्देशनमा देश र जनताको रक्षार्थ तैनाथ हुने नै छ । सैनिक नेतृत्वको प्रशंसा भइरहँदा अनेकन प्रश्न पनि उठे/उठाइयो । सेनाले मुख्यालयको नजिकै रहेका सिंहदरबार, सर्वोच्च अदालत र संसद् भवन किन जोगाउन सकेन ? हो, प्रश्न स्वाभाविक छ । प्रश्न गर्न सजिलो हुन्छ । संविधान र

कानुनको अक्षरशः पालना गर्ने कुरा कठिन छ । संविधानको पालना र कानुनी शासनका पक्षमा शपथ खाएको नेपाली सेनाले जथाभावी गोली चलाउने आदेश कसरी दिन सक्छ ? दुई तिहाइको लोकतान्त्रिक सरकार विधिको शासन, सामाजिक न्यायको प्रत्याभूति, संविधान र कानुन पालना गरेर नागरिकप्रति जवाफदेही भएको भए यस्तो परिस्थिति उत्पन्न हुँदैनथ्यो । सेनाले पनि यस्तो प्रश्न सोध्न सक्थ्यो तर सोध्न चाहेको देखिएन, किनकि ऊ पनि सरकारकै निर्देशनमा चल्ने एउटा प्रमुख सुस्ता अङ्ग मात्र हो । सेनाको प्रकृति नै आदेश पालना गर्ने हो, हिंसा भड्कियो भनेर जथाभावी मासमा गोली चलाउने उसको प्रकृति होइन । सेनाले सिंहदरबार, अदालत र संसद् भवन आगलागी हुनबाट जोगाउन चाहेको भए नरसंहारको स्थिति आउन पनि सक्थ्यो । धेरै युवाको ज्यान जोखिममा पर्थ्यो । भौतिक संरचना भन्दा 'मानवीय मूल्य' महत्त्वपूर्ण हुन्छ भन्ने सन्देश सेनाले दिएको छ । भवन बनाउन सकिन्छ, मानवीय मूल्यको क्षतिपूर्ति कसरी गर्ने ? सेनाले भौतिक संरचना जोगाउन लागेको भए ठुलो संख्यामा मानवीय क्षति हुन्थ्यो । भारत र चीन जस्ता विशाल छिमेकीको विचमा भड्किएको हिंसा जटिल बन्न सक्थ्यो । त्यसैलाई आधार बनाएर अन्तराष्ट्रिय शक्तिले खेल्ने मैदान बन्न सक्थ्यो । भूराजनीतिक कारणले नेपालमार्थ धेरैले आँखा लगाएको अवस्था छ । सेनाको भूमिकाले अन्तर्राष्ट्रिय शक्तिलाई नेपालमा आँखा लगाउनबाट जोगाएको छ । राष्ट्रिय हितलाई केन्द्रमा राखेर निर्णय गर्ने शक्ति र क्षमता नेपाली सेनासँग छ भन्ने सन्देश पनि यसले दिएको छ । हिजो सेनाको संख्या घटाउनु पर्छ, किन चाहियो यति धेरै ? चीन र भारतसँग लड् नभिड्न सक्छ र ? भनेर प्रश्न गर्नेहरूले बुझे होलान्; सेना किन र केका लागि आवश्यक पर्छ ? देश अउटेरो अवस्थामा रहेका बेला आफ्नो उपयोगिता सिद्ध गर्ने हो; जो सेनाले अहिले गरेर देखाएको छ । अब नेपाली नागरिकको निराशामा कोही कसैले खेल

नपाओस् भन्ने सजगता अपनाउने जिम्मेवारी सरकारको कूटनीतिक कौशलतामा भर पर्छ । अहिलेका लागि आमनेपालीबिचको सामूहिक एकता र सचेतता पहिलो दायित्व हो । अनेक भ्रम फैलाउने प्रयास भयो । राष्ट्रपति र सेनाबिच खटपट भयो । सेनाले राष्ट्रपतिलाई नियन्त्रणमा राखेर राजा ल्याउने अभ्यास गर्‍यो । आफ्नैले सत्ता लिन खोजेको छ भन्ने जस्ता भ्रम असत्य भए । शान्तिपूर्ण रूपमा जसले जसलाई जे भन्न पनि पाइयो । लोकतन्त्रले सबैलाई दिएको अधिकार भनेकै यही हो तर सँगसँगै सत्यको पक्षमा पनि वकालत गर्छ । लोकतन्त्रले भ्रम फैलाउने छुट्ट दिँदैन ।

जेनजीका प्रतिनिधिरूबिच बहस/छलफलको सहजीकरण गर्ने जिम्मेवारी सेनाले राष्ट्रपतिबाटै पाएको हो, उसले आफ्नै लिएको होइन । आफ्नो भूमिकामा सफल भयो, सबै सुरक्षा निकायको साथ र सहयोगमा । सेनाले जस लिन पनि खोजेको छैन, देशमा अमनचैन कायम हुँदा ऊ पनि खुसी हुन्छ । हरेक अउटेरा परिस्थितिमा सधैं देश र नागरिकलाई केन्द्रमा राखेर आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । ऊ सधैं नागरिक जनादेशको म्यान्डेटलाई आधार मान्छ । आफ्नो भूमिकाकै कारण सेना सबैको विश्वासिलो संस्था बनेको यथार्थबारे विश्लेषण भइरहेको छ ।

सार्वभौम पहिचान र हाम्रा सम्पदा

संसारले पनि नेपाली नेपाली लडेभिडेको हेर्न चाहेको छैन । अहिलेका लागि देश सङ्कट र शून्यताबाट मुक्त भएको छ, फेरि यस्तो परिस्थिति उत्पन्न हुन नदिने जिम्मेवारी हामी सबैको हो । नेपाललाई सार्वभौम मुलुकको अस्तित्वबाट कसैले खोस्न नसकोस् भन्नेतर्फ हामी सचेत हुनु पर्छ । स्वतन्त्र राष्ट्रको पहिचान विश्वका थोरै मुलुकले मात्र पाएका छन्, नेपाल त्यसैभित्र पर्छ भनिरहँदा पाउँदा प्रत्येक नेपालीको छाती गर्वले फराकिलो हुन्छ ।

ऐतिहासिक, धार्मिक र सांस्कृतिक सम्पदा देशका साभ्ना सम्पति हुन् । यी सम्पत्तिको उपयोग भावी पुस्ताले पनि गर्छ । हामीले त्यसको संरक्षण गरेर राख्नु पर्छ । समाज र नागरिकलाई एकीकृत गराउने काम तिनै सम्पदाले गर्ने हो । राज्यको सम्पति संरक्षण गर्ने दायित्व सबैको हुन्छ । विद्यमानमा उत्पन्न परिस्थिति विद्यालय शिक्षाबाट इतिहास, नैतिक, नेपाल परिचय र संस्कृति शिक्षा हटाउनुको परिणाम हो । नयाँ पुस्तालाई देशको इतिहास पढाउने पर्छ; अनि मात्रै सभ्यता, संस्कार, संस्कृति र मेलमिलापबारे थाहा हुन्छ । सिंहदरबार देशको पहिचान हो भनेर पढेको विद्यार्थीले त्यहाँ गएर आमो लगाउन सक्दैन । अङ्ग्रेजी शिक्षा पढाएर नेपाली संस्कारको अपेक्षा गर्न सकिन्न ।

इतिहास, सभ्यता, संस्कृति, संस्कार राष्ट्रिय एकताका अभिन्न अङ्ग हुन् । राष्ट्रिय एकता पनि यसैले कायम गराउँछ । राष्ट्रिय सङ्कटको समाधान मिलेरै खोज्नु पर्छ । हामीले विगतबाट सिक्नु पर्छ, वर्तमानलाई पारदर्शिता र शुद्धतालाई सरकारको विशेषता बनाउनुभएकाले सबै आशावादी देखिएका छन् । उहाँमा कुनै स्वार्थ र लोभलालच देखिँदैन । उहाँमा नेपाल बनाउने हुट्हुटी देखिन्छ । विगतका गल्ती कमजोरीबाट पाठ सिक्ने भ्रष्टाचाररहित समाज निर्माणको

अबको बाटो

विगतका सरकार नागरिकप्रति जवाफदेही नबन्दा देशले धेरै दुःख पायो । नयाँ सरकार नागरिकप्रति जवाफदेही, पारदर्शी र उत्तरदायी भएर प्रस्तुत हुनु पर्छ । सरकार सबैको अभिभावक हो । अब निषेधको राजनीति कसैले पनि गर्नु हुन । प्रधानमन्त्री कार्कीले पारदर्शिता र शुद्धतालाई सरकारको विशेषता बनाउनुभएकाले सबै आशावादी देखिएका छन् । उहाँमा कुनै स्वार्थ र लोभलालच देखिँदैन । उहाँमा नेपाल बनाउने हुट्हुटी देखिन्छ । विगतका गल्ती कमजोरीबाट पाठ सिक्ने भ्रष्टाचाररहित समाज निर्माणको

✦ बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

Pratidin National Daily

प्रतिदिन



तपाईं जहाँ भएपनि
प्रतिदिन दैनिक तपाईंसँगै

ताजा र विश्वसनीय खबरको लागि

लगइन गर्नुहोस्

www.pratidindaily.com

आज सुन्दर पहिरनले व्यक्तित्वमा निवारता ल्याउनेछ । जोशजगिर र हिम्मत पनि कला र गलाको प्रभाव बढ्नेछ । वैदेशिक कार्य पनि अधि बढ्नेछ । सामाजिक क्षेत्रमा सफलता मिल्नेछ । गरेका कामबाट पैरैलाई काइदा परन सक्छ ।

આ સ્કોલા છેડે